Jäsenvaltioiden oikeudenhoitojärjestelmät

Nizozemska

Tällä sivulle on koottu tietoa oikeudenhoidosta Alankomaissa.

Oikeuslaitos – tuomioistuinjärjestelmä

Tuomioistuinhallinto

Tuomarineuvosto (*Raad voor de Rechtspraak*) on osa tuomioistuinlaitosta, mutta se ei varsinaisesti jaa oikeutta. Sillä on joitakin oikeusministerille aiemmin kuuluneita tehtäviä. Ne liittyvät käytännön toimintaan: määrärahojen jakaminen, varainhoidon valvonta, henkilöstöpolitiikka, tieto- ja viestintätekniikka ja toimitilat. Tuomarineuvosto auttaa tuomioistuimia hoitamaan niille kuuluvia tehtäviä edellä mainituilla aloilla. Tuomarineuvoston tehtävänä on myös edistää tuomioistuinlaitoksen toiminnan laatua ja antaa lausuntoja uudesta lainsäädännöstä, jolla on vaikutuksia oikeudenhoitoon. Lisäksi tuomarineuvosto edustaa tuomioistuinlaitosta yhteiskunnallisessa ja poliittisessa keskustelussa. Tuomarineuvoston tehtävät liittyvät käytännön toimintaan (laajimmassa mahdollisessa merkityksessä), rahankäyttöön ja oikeudenhoidon laadullisiin näkökohtiin.

Tuomarineuvostolla on keskeinen rooli tuomioistuinlaitoksen talousarvion laatimisessa ja täytäntöönpanossa sekä varainhoidon valvonnassa. Talousarvio perustuu tuomarineuvoston ylläpitämään työmäärän mittausjärjestelmään. Tuomarineuvosto kannustaa tuomioistuimia kehittämään toimintatapojaan ja valvoo tätä työtä. Tähän liittyviä tuomarineuvoston erityistehtäviä ovat henkilöstöpolitiikka, toimitilat, tieto- ja viestintätekniikka ja suhteet tuomioistuinlaitoksen ulkopuolisiin tahoihin. Tuomarineuvostolla on joitakin lakisääteisiä valtuuksia, joiden nojalla se hoitaa näitä tehtäviä. Sillä on esimerkiksi toimivalta antaa käytännön toimintaa koskevia sitovia yleisohjeita, mutta se pyrkii välttämään tämän toimivallan käyttöä.

Tuomarineuvosto valitsee ja palkkaa tuomioistuinlaitoksen palveluksessa työskentelevät virkamiehet ja vastaa näiden kouluttamisesta. Se hoitaa näitä tehtäviä tiiviissä yhteistyössä tuomioistuinten hallintoneuvostojen kanssa. Tuomarineuvostolla on merkittävä vaikutusvalta hallintoneuvostojen jäseniä nimitettäessä.

Tuomioistuinlaitoksen toiminnan laatua koskevia tuomarineuvoston tehtäviä ovat lain yhdenmukaisen soveltamisen edistäminen ja oikeudenhoidon laadun parantaminen. Vaikka nämä tehtävät liittyvät läheisesti oikeudenhoitoon, tuomarineuvostolla ei ole sen suhteen velvoittavia valtuuksia.

Tuomarineuvostolla on myös yleinen neuvoa-antava rooli. Se toimii hallituksen neuvonantajana, kun annetaan uusia lakeja, joilla on vaikutuksia oikeudenhoitoon. Tässä roolissa se konsultoi jatkuvasti tuomioistuinten hallintoneuvostoja.

Vaikka tuomarineuvostolla on toimivaltuuksia, sen ja tuomioistuinten välistä suhdetta ei pidä nähdä hierarkkisena. Tuomarineuvoston päätarkoituksena on avustaa tuomioistuimia niiden tehtävien hoitamisessa. Jotta tehtävät tulisivat hoidettua asianmukaisesti, tuomarineuvosto kuulee säännöllisesti tuomioistuinten puheenjohtajia, johtajia, jaostopäällikköjä ja tuomioistuinten edustajien kollegioita (neuvoa-antava elin, joka koostuu tuomioistuinten edustajista).

Tuomioistuintyypit – lyhyt kuvaus

Alioikeudet

Alankomaat on jaettu 11 tuomiopiiriin, joista kullakin on oma alioikeus (*rechtbank*). Jokaisella alioikeudella on tietty määrä eri puolella tuomiopiiriä sijaitsevia istuntopaikkoja. Alioikeuksissa on vähintään neljä jaostoa: hallinto-oikeudellinen jaosto, siviilioikeudellinen jaosto, rikosoikeudellinen jaosto ja kantonijaosto. Perhe- ja nuoriso-oikeusasiat käsitellään yleensä erillisessä jaostossa, joskus myös ulkomaalaisasiat; päätösvalta asiassa on alioikeuden johdolla.

Jaostot

Kantonijaosto

Tavallisen kansalaisen on suhteellisen helppoa saada asiansa kantonijaoston (*kanton*) käsiteltäväksi. Kansalaisilla on oikeus esittää asiansa itse ilman asianajajan apua. Siviilioikeuden alaan kuuluvissa asioissa kantonijaosto käsittelee kaikki vuokrausta, osamaksua ja työsuhteita koskevat asiat sekä riita-asiat, joiden arvo on enintään 25 000 euroa.

Rikosoikeuden alalla kantonijaosto käsittelee ainoastaan rikkomuksia. Niissä poliisi tai syyttäjä ehdottaa usein sovitteluratkaisua. Jos syytetty ei hyväksy ehdotusta, asia tulee kantonijaoston käsiteltäväksi. Yleensä kantonijaosto antaa päätöksensä heti istunnon päätteeksi.

Rikosoikeudellinen jaosto

Rikosoikeudellisen jaoston (*strafrecht*) tuomarit käsittelevät kaikki sellaiset rikokset, jotka eivät kuulu kantonijaostolle. Asiat voidaan käsitellä joko yhden tuomarin kokoonpanossa tai täydessä kolmen tuomarin kokoonpanossa. Kolmen tuomarin kokoonpanossa käsitellään monimutkaisemmat asiat sekä asiat, joissa syyttäjä vaatii yli vuoden mittaista vankeustuomiota.

Siviili-/perheoikeudellinen jaosto

Siviilioikeuden jaostossa (*civiel recht*) käsitellään myös sellaiset asiat, joita ei ole erikseen osoitettu kantonijaostolle. Useimmiten ratkaisun tekee yksi tuomari, mutta monimutkaisemmat asiat käsitellään täydessä kolmen tuomarin kokoonpanossa. Muutamissa alioikeuksissa on erillinen perhe- ja nuorisoasiain jaosto, jos tällaisia asioita on huomattavan paljon.

Hallinto-oikeudellinen jaosto

Muutamia poikkeuksia lukuun ottamatta hallinto-oikeudelliset riita-asiat käsitellään alioikeuksissa. Usein hallintoviranomaisissa on jo suoritettu vastaväitemenettely ennen kuin asia tulee alioikeuden hallinto-oikeudellisen jaoston (*bestuursrecht*) käsiteltäväksi. Asiat käsitellään tavallisesti yhden tuomarin kokoonpanossa, mutta alioikeus voi osoittaa asian käsittelyyn kolme tuomaria, jos asia on monimutkainen tai siihen liittyy perustavanlaatuisia kysymyksiä. Jos alioikeudessa ei ole erillistä jaostoa ulkomaalaisasioiden käsittelyä varten, ne käsitellään hallinto-oikeudellisessa jaostossa tai jossakin sen alajaostossa. Virkamiehiä ja sosiaaliturvakysymyksiä koskevissa asioissa muutoksenhaku tapahtuu erityisessä virkamies- ja sosiaaliturva-asioiden ylioikeudessa (*Centrale Raad van Beroep*). Useimmissa muissa asioissa muutosta haetaan korkeimman hallinto-oikeuden hallinto-oikeudelliselta jaostolta (*Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State*).

Muutoksenhakutuomioistuimet

Alankomaiden 11 tuomiopiiriä on jaettu neljään muutoksenhakutuomioistuinten (*gerechtshof*) lainkäyttöalueeseen, jotka ovat Haag, Amsterdam, Arnhem-Leeuwarden ja 's-Hertogenbosch. Rikos- ja siviilioikeuden aloilla muutoksenhakutuomioistuinten tuomarit käsittelevät vain asiat, joissa haetaan muutosta

alioikeuden antamaan tuomioon. Muutoksenhakutuomioistuin tutkii uudelleen tapauksen tosiseikat ja tekee omat päätelmänsä.
Muutoksenhakutuomioistuimen ratkaisusta on useimmissa tapauksissa mahdollista tehdä kassaatiovalitus Alankomaiden korkeimpaan oikeuteen. Rikos- ja siviilioikeudellisten asioiden lisäksi muutoksenhakutuomioistuimet käsittelevät kaikki verotusta koskevat muutoksenhaut.

Erityistuomioistuimet

Virkamies- ja sosiaaliturva-asioiden ylioikeudelta voi hakea muutosta kyseisiä asioita koskeviin päätöksiin. Se on tämän alan ylin oikeusaste ja toimii Utrechtissa.

Elinkeinoelämän muutoksenhakulautakunta (*College van Beroep voor het bedrijfsleven*) on erityinen hallintotuomioistuin, joka ratkaisee hallinto-oikeuden alan sosiaalis-taloudelliset riita-asiat. Lisäksi se toimii muutoksenhakutuomioistuimena tiettyjä lakeja, esimerkiksi kilpailulakia ja televiestintälakia, koskevissa valituksissa. Sen toimipaikka on Haagissa.

Korkein oikeus

Haagissa sijaitseva Alankomaiden korkein oikeus (*Hoge Raad der Nederlanden*) tutkii, onko alemman oikeusasteen tuomioistuin ratkaisua antaessaan soveltanut lakia asianmukaisesti. Tässä vaiheessa ei enää tutkita alemman tuomioistuimen vahvistamia tosiseikkoja. Korkeimpaan oikeuteen tehdyllä kassaatiovalituksella (*beroep in cassatie*) on näin ollen tärkeä tehtävä oikeudenkäytön yhtenäisyyden varmistamisessa.

Oikeudelliset tietokannat

Lisätietoa on saatavilla Alankomaiden tuomioistuinlaitoksen sivustolla.
Oikeuskäytäntöön voi tutustua tuomioistuinten päätökset yhteen kokoavassa tietokannassa.

Onko tietokannan käyttö maksutonta?

Kyllä, käyttö on **maksutonta**.

Linkkejä

Alankomaiden tuomioistuinlaitos

Päivitetty viimeksi: 05/10/2023

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät asianomaiset jäsenvaltiot. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä.Euroopan komissio ei ole vastuussa tässä asiakirjassa esitetyistä tai mainituista tiedoista. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.